

Paikallismuseot – vain sadan vuoden rakkaustarina?

XVI Valtakunnallinen museologian seminaari

Diaario ry

Jyväskylä 13.4.2012

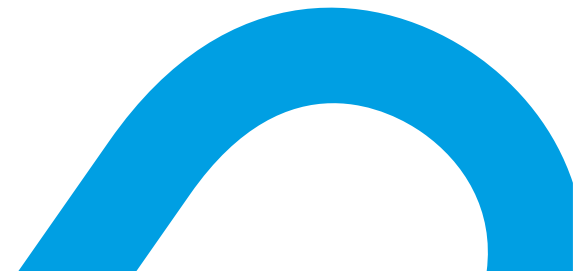
Kimmo Levä
Pääsihteeri

SUOMEN MUSEOLIITTO
FINLANDS MUSEIFÖRBUND
FINNISH MUSEUMS ASSOCIATION

Teemat 13.4.2012

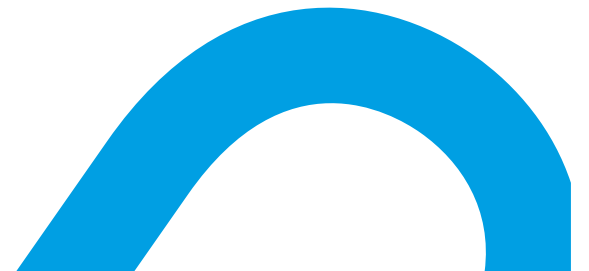
- Määritelmät
 - Museo
 - Ammatillinen museo
 - Paikallismuseo
- Uhat ja mahdollisuudet
- Esitetyt toimenpiteet
- Mikä mättää?
- Mitä pitäisi tehdä?

MÄÄRITELMÄT

SUOMEN MUSEOLIITTO
FINLANDS MUSEIFÖRBUND
FINNISH MUSEUMS ASSOCIATION

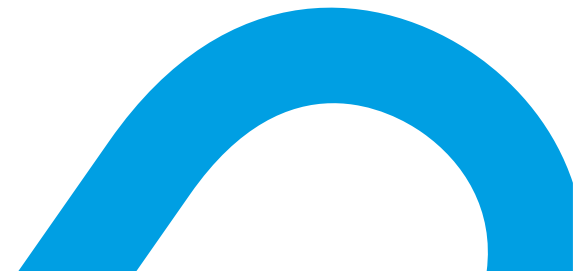

Museo

Museoiden edistää kulttuuri- ja luonnonperintöä koskevan tiedon saatavuutta tallentamalla ja säilyttämällä aineellista ja visuaalista kulttuuriperintöä tuleville sukupolville, harjoittamalla siihen liittyvää tutkimusta, opetusta ja tiedonvälitystä sekä näyttely- ja julkaisutoimintaa. (*Museolaki*)

SUOMEN MUSEOLIITTO
FINLANDS MUSEIFÖRBUND
FINNISH MUSEUMS ASSOCIATION

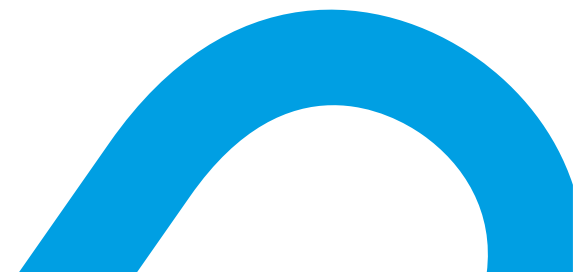

Museo

Museo on voittoa tuottamaton pysyvä instituutio, joka toimii yhteiskunnan ja sen kehityksen hyväksi; on avoinna yleisölle; hankkii, säilyttää, tutkii, julkaisee ja esittelee – tutkimusta, kasvatusta ja mielihyvää varten – aineellista ja aineetonta todistusaineistoa ihmisistä ja heidän ympäristöstään. (*ICOM, museoeettiset säännöt*)

SUOMEN MUSEOLIITTO
FINLANDS MUSEIFÖRBUND
FINNISH MUSEUMS ASSOCIATION

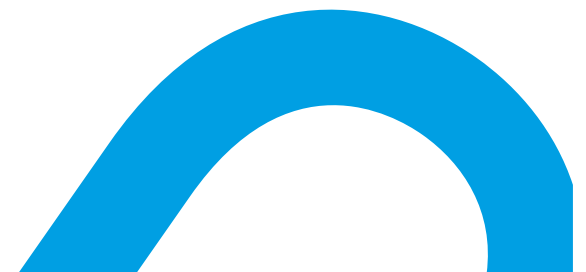

Ammatillinen museo

Ammatillisella museolla tulee olla museonjohtaja ja ainakin yksi muu päätoiminen työntekijä, joista toisella tulee olla ylempi korkeakoulututkinto ja toisella korkeakoulututkinto, ammatillisen korkea-asteen tutkinto tai sitä vastaava aikaisempi opistoasteen tutkinto. Konservattori- ja muuta museoalan ammatillista koulutusta järjestetään mm. ammattikoreakouluissa ja taide- ja käsityöalan oppilaitoksissa. (*Julkisten ja hyvinvointialojen liitto, JHL*)

SUOMEN MUSEOLIITTO
FINLANDS MUSEIFÖRBUND
FINNISH MUSEUMS ASSOCIATION

Paikallismuseo

- Paikallismuseo eli maaseutumuseo. (*Janne Vilkuna, 75 vuotta museoiden hyväksy, Suomen museoliitto 1823-1998*)

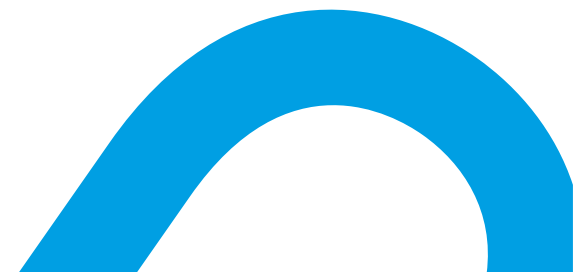

SUOMEN MUSEOLIITTO
FINLANDS MUSEIFÖRBUND
FINNISH MUSEUMS ASSOCIATION

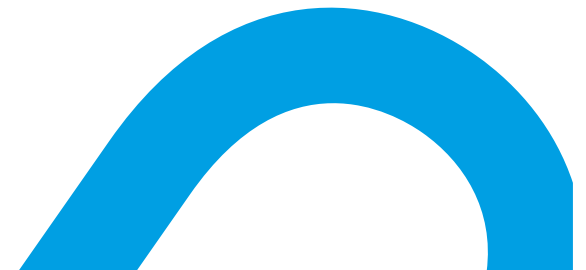
Paikallismuseo

- Paikallismuseotoiminta on koko olemassaolonsa ajan perustunut kulttuuriperinnöstään ja historiastaan kiinnostuneiden kansalaisten aktiivisuuteen; muutama innostunut aktiivi on henkilökohtaisella työpanoksellaan ja vaivojaan säästämättä sekä lähes ilman rahoitusta kerännyt, rakentanut ja esitellyt museotaan. Paikallismuseoiden ongelmat ovat tänä päivänä samankaltaisia kuin toiminnan alkuaikoina; esineisiin liittyviä tietoja ei ole tallennettu, kokoelmien luettelointi on kesken eikä henkilövaihdoksien aiheuttamaan tietojen häviämiseen ole pystytty varautumaan. (*Jouko Heinonen; Suomen museohistoria, 2010*)

Paikallismuseo

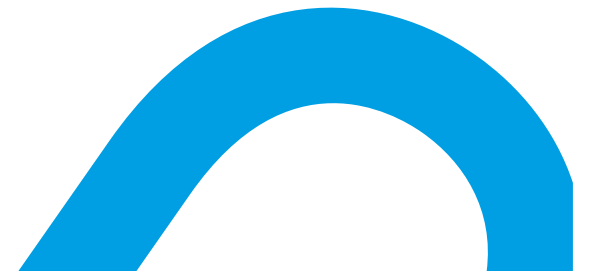
- Paikalismuseo perustuu paikallisuuteen, vapaaehtoistyöhön ja kansalaisten kulttuuritahtoon.
- Paikallismuseot ovat tasavertaisia kulttuurin lähipalveluja, jotka tarjoavat elämyksiä, yhteisöllisyyttä, tietoa ja toiminnallisuutta. Ne toimivat oppimisympäristöinä, työllistäjinä, palveluntarjoajina, kulttuurimatkailukohteina, asiantuntijoina sekä vapaaehtoistyön ja osallistumisen areenoina.
- *(Rakkaudesta kulttuuriperintöön, Paikallismuseotoiminnan kehittämistyöryhmän loppuraportti, 2012.)*

UHAT JA MAHDOLLISUUDET

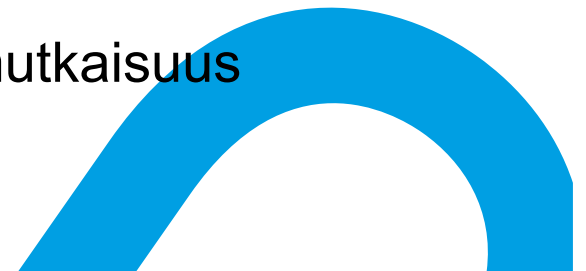

SUOMEN MUSEOLIITTO
FINLANDS MUSEIFÖRBUND
FINNISH MUSEUMS ASSOCIATION

Ammatilliset museot

- Uhat (*Suomen museoliiton strategia*)
 - Omistajapolitiikan epävakaus
 - Julkisen talouden ongelmat
 - Kiinteiden kulujen kasvu (henkilöstö- ja kiinteistömenot)
 - Kasvavat asiakas- ja omistajaodotukset
 - internet- ja mobiilikäyttöliittymät
 - toiminnan vaikuttavuus ja mitattavuus: hyvinvointi, talous
 - kansainvälisyys: näkyvyys, verrattavuus, monikulttuurisuus
 - Lainsäädännöllisten kysymysten monimutkaisuus

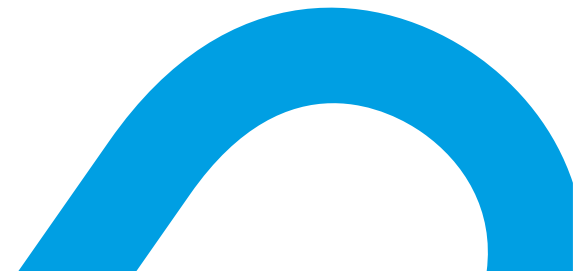

Ammatilliset museot

- Mahdollisuudet (*Suomen museoliiton strategia*)
 - luovatalous (sisältötuotanto, matkailu, palveluelinkeinot)
 - kulttuuripalvelujen kysyntä kasvaa (kulutus materiaalista palveluihin)

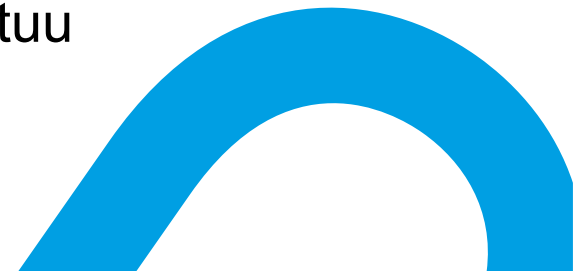

SUOMEN MUSEOLIITTO
FINLANDS MUSEIFÖRBUND
FINNISH MUSEUMS ASSOCIATION

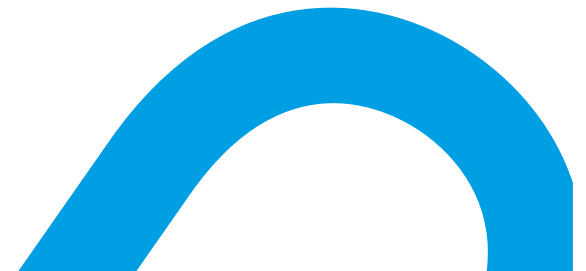
Paikallismuseot

- Uhat (*Rakkaudesta kulttuuriperintöön, Paikallismuseotoiminnan kehittämistyöryhmän loppuraportti, 2012*)
 - resurssit vähenevät entisestään
 - museoita ei nähdä mahdollisuutena ja vetovoimatekijänä vaan menoeränä
 - toimintamuodot eivät uusiudu, uusia toimijoita ei saada sitoutettua mukaan
 - kuntarakenteen muutokset johtavat museoiden lakkauttamisiin
 - osa kokoelmista ja rakennuksista tuhoutuu

Paikallismuseot

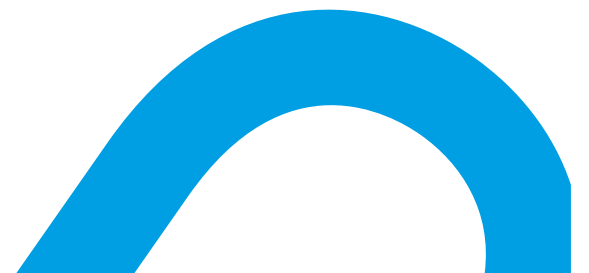
- Mahdollisuudet (*Rakkaudesta kulttuuriperintöön, Paikallismuseotoiminnan kehittämistyöryhmän loppuraportti, 2012*)
 - lähikulttuurin arvostuksen nousu
 - rooli kulttuuriperintökasvatuksessa
 - alueellisen tasa-arvon elinvoimaisuuden edistäjä
 - kulttuurimatkailun lisääntyminen
 - resurssien vahvistaminen verkostoitumalla
 - aineistojen digitoinnin myötä saavutettavuuden ja palveluiden lisääntyminen

ESITETYT TOIMENPITEET

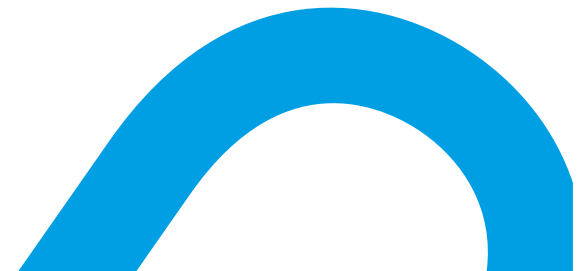

SUOMEN MUSEOLIITTO
FINLANDS MUSEIFÖRBUND
FINNISH MUSEUMS ASSOCIATION

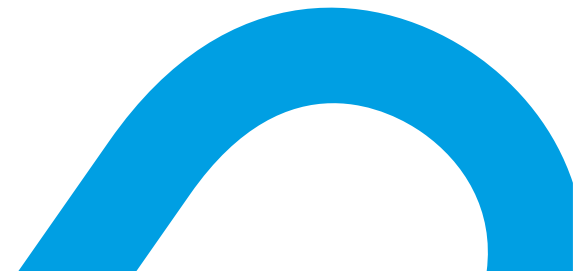
Ammatilliset museot

- palvelujen tuotteistaminen yksityiselle sektorille
- omistajavastuun lisääminen
- Erikoistuminen
- verkostoituminen
 - kiinteistöt
 - henkilötyö
 - järjestelmähankinnat

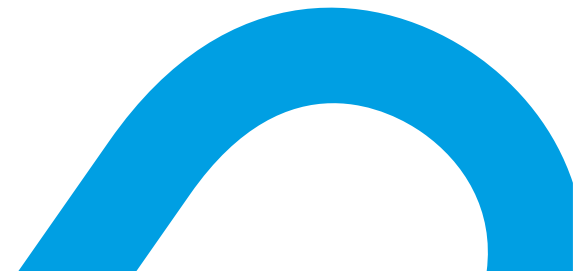
Paikallismuseot

- parannetaan museoiden statusta ja näkyvyyttä ja lisätään yhteistyötä
- etsitään hyviä käytäntöjä ideahauulla ja mahdollistetaan kehityshankkeiden tukeminen harkinnanvaraisilla valtionavustuksilla
- järjestetään valtakunnallinen paikallismuseoseminaari
- kannustetaan ja tuetaan paikallismuseoiden toiminnan ja hoidon suunnitelmallisuutta
- mahdollistetaan harkinnanvaraisten valtionavustusten myöntäminen myös kulttuuriperintö- ja kulttuuriympäristökasvatushankkeisiin
- vaikutetaan opetussuunnitelmiin
- kehitetään kaikille avoimia työkaluja paikallismuseoiden verkkonäkyvyyden ja tiedonvälityksen tueksi
- kannustetaan paikallismuseoita aktiivisuuteen kulttuuri-, matkailu- ja hyvinvointipalvelujen tuottamiseksi

Ammatilliset ja paikallismuseot

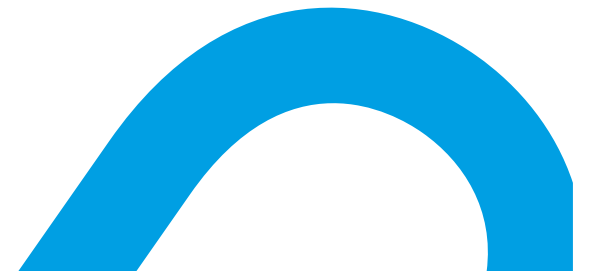
- Toiminnan luonteen uudelleen määrittely
 - pysyvyys vs. väliaikaisuus
 - tallentaminen, tutkiminen ja esittäminen vs. tallentaminen, tutkiminen tai esittäminen
 - toiminnan asemointi: missä businessissä olemme?

MIKÄ MÄTTÄÄ?

SUOMEN MUSEOLIITTO
FINLANDS MUSEIFÖRBUND
FINNISH MUSEUMS ASSOCIATION

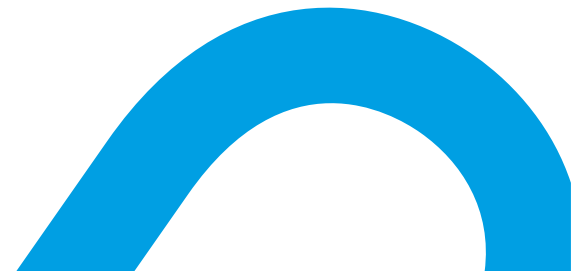

Ongelma 1.

- Paikallismuseot eivät pyri erottautumiseen ammatillisesti hoidetuista museoista vaan päinvastoin.

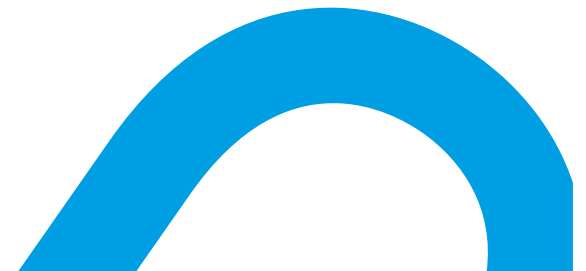

SUOMEN MUSEOLIITTO
FINLANDS MUSEIFÖRBUND
FINNISH MUSEUMS ASSOCIATION

Ongelma 2.

- Paikallismuseotoiminnan luonne epäselvä
 - työ
 - velvoittavaa
 - harrastus
 - vapaaehtoista
 - vapaaehtoistyö
 - mitä tämä on?

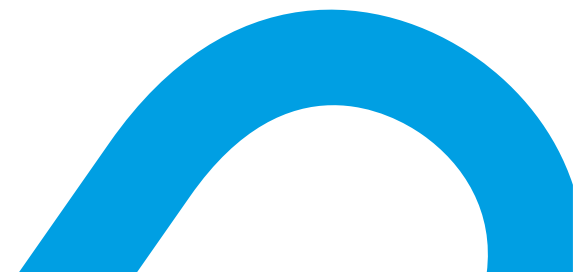

Ongelma 3.

- Vahvuudet tunnistamatta

SUOMEN MUSEOLIITTO
FINLANDS MUSEIFÖRBUND
FINNISH MUSEUMS ASSOCIATION

Ongelma 4.

- toiminta on kulkemassa kohti auringonlaskua jos ongelmiin 1-3 ei tartuta.

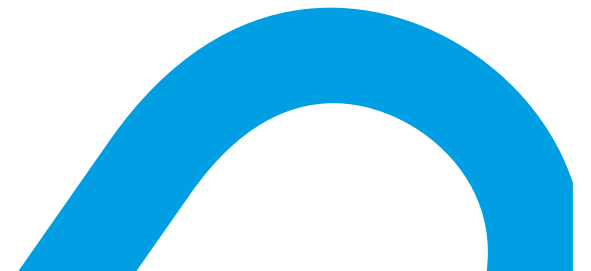
SUOMEN MUSEOLIITTO
FINLANDS MUSEIFÖRBUND
FINNISH MUSEUMS ASSOCIATION

MITÄ PITÄISI TEHDÄ?

SUOMEN MUSEOLIITTO
FINLANDS MUSEIFÖRBUND
FINNISH MUSEUMS ASSOCIATION

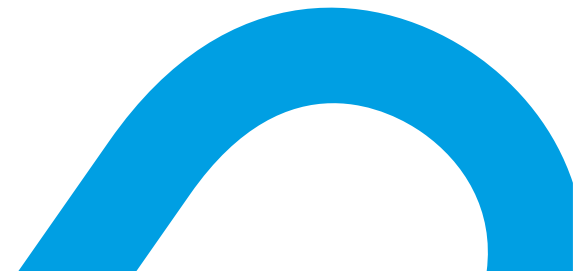

Paikallismuseotoiminnan tuotteistaminen ja asemointi harrastukseksi

- Museotoiminta ei ole harrastus, vaan:
 - kiinteistöjen ja esineiden kunnostaminen
 - valokuvaaminen
 - historiatietojen tutkiminen
 - tarinoiden kertominen ja kirjoittaminen
 - keräily

SUOMEN MUSEOLIITTO
FINLANDS MUSEIFÖRBUND
FINNISH MUSEUMS ASSOCIATION

Paikallismuseotoiminnan tuotteistaminen ja asemointi harrastukseksi

- Harrastus ei tuo vaan vie rahaa
- Talouden uusi logiikka:
 - Nykytila
 - kokonaistulot 12 M€*, 16 500 euroa/paikallismuseo
 - avustukset rakennusperinnön hoitoon 7 400 euroa
 - toiminta-avustukset 7 300 euroa
 - oma varainhankinta 1 800 euroa
 - Tulevaisuus: harrastajat maksavat

** Paikallismuseotoiminnan kokonaistuloista on käytettävissä vain suuntaa-antavaa tietoa.*

SUOMEN MUSEOLIITTO
FINLANDS MUSEIFÖRBUND
FINNISH MUSEUMS ASSOCIATION

Paikallismuseotoiminnan tuotteistaminen ja asemointi harrastukseksi

- harrastuksen vahvuudet ovat hauskuus ja sosiaalisuus
- harrastuksen mahdollisuudet ovat vauraat, hyväkuntoiset ja osaavat eläkeläiset

SUOMEN MUSEOLIITTO
FINLANDS MUSEIFÖRBUND
FINNISH MUSEUMS ASSOCIATION

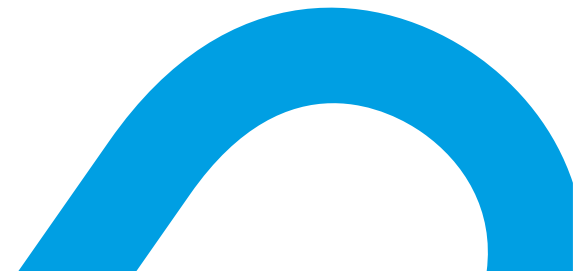

Ammattimainen museotoiminta

- Ammattimainen museotoiminta entistäkin ammattimaisempaa
 - tuotteistaminen
 - harrastajien valmentaminen

SUOMEN MUSEOLIITTO
FINLANDS MUSEIFÖRBUND
FINNISH MUSEUMS ASSOCIATION

...ja lopuksi

Hankkikaa itsellenne hyvä työ ja harrastus. Museo voi olla teille jompikumpi.

SUOMEN MUSEOLIITTO
FINLANDS MUSEIFÖRBUND
FINNISH MUSEUMS ASSOCIATION

